

Huotarin talo Kuivajärvellä.

Osa Vienan puolella olevaa Hietajärven kylää.
(Runolaulaja Miina Huovisen kotitalo. - S. Paulaharjun valok.)

Kuivajärvi — nälkämaan keidas.

Toukomielle kirj. *Ontonni Miikkali.*

I.

Viena, tuo suuri, kaunis ja rikas maa, Kalevalan ja tietäjän kotimaa on jäänyt Suomi-emon rajojen ulkopuolelle, vaikka se kaiken jumalallisen ja inhimillisen oikeuden mukaan kuuluisi niiden sisäpuolelle. Vieras, joka Vienaa orjuudessaan pitää, voi sen tehdä vain voiman oikeudella. Väkivalta ei voine kuitenkaan ikuisesti vallita.

Suomen puolelle on jäänyt Vienasta eräs pienoinen pirsta, josta on aikomukseni tässä pikkuisen pakista.

Laajan ja harmaan Nälkämaan laidassa, Suomussalmen itä-äärellä, aivan Venäjän rajalla on eräitä taloryhmiä, jotka jyrkästi eroavat muusta ympäristöstään. Ne ovat järvien rannoilla — nälkämaalainen asuu aina vaaroilla. Mielivärit ovat heleänkirkkaat — muilla paikkakuntalaisilla musta ja harmaa. Asukkaat ovat iloisia ja vilkkaita, puhe pehmeää ja nopeata — muut seutulaiset hitaita ja jäykkäpuheisia. Pirtit ovat puhtaita ja maalattuja — sellaisia eivät ole aina suinkaan paikkakuntalaisten.

Nämät pienet, ympäristöstään eroavat rajakylät, tietäjineen, »molihoineen», pitkine partoineen ja leveine »kostoineen» ovat väärentämätöntä, vanhaa Viennä. Niitten naapurikylistä Kivijärvestä, Latvajärvestä ja Venehjärvestä Vienan puolelta on Kalevalan kantarunot aikoinaan saatu.

Kuivajärvi on näistä pienistä kylistä ehkä kuuluin. Se kuuluu Suomussalmen pitäjään ja sijaitsee Vienan sisään pistävässä rajamutkassa. Suomussalmen kirkolle on Kuivajärveltä 72 km., siitä 20 km. huonosti porrastettua, korpikarjalaista kinttupolkua. Rajalle on Kuivajärveltä 3 km. samaten kuin sen lähimpään naapuriin Hietajärven kylään, jossa myöskin on karjalainen asutus. Parin peninkulman päässä Kuivajärven eteläpuolella, Kuhmoniemen pitäjän Vartiuksen kylässä on viisi karjalaista taloa, joilla kuitenkin ei ole yhteistä nimeä.

Kuivajärvi on kuuluin, ja niin pitääkin olla, sillä sekä Hietajärvi että suurin osa Kuhmon puolella ole-

vista vienalais-taloista on saanut asukkaansa tästä emäkylästä.

Kuivajärven esitaaton sanotaan saapuneen noin parisataa vuotta sitten Vienan puolelta akkoineen, lehmää taluttaen. Oli havainnut kauniin niemen, sen ympärillä kirkkaan veden, pysähtynyt siihen, sitaissut lehmänsä rantakoivuun ja alkanut rakentaa saunaa.

Tämä »Pieklöi» on kuulemma ollut sotilaskarkuri. Sana ei ole kaunis, mutta sitä lieventää tässä tapauksessa moni seikka. Sotapalvelushan kesti siihen aikaan 25 vuotta, palvelus oli raskasta ja päälliköt raakoja ja sitäpaitsi piti palvella tsaaria. Saattaahan olla mahdollista, että Lauri Huovinen — sellaisen nimen pakolainen otti itselleen Kuivajärvelle saavuttuaan — otti huomioon tämänkin seikan.

Laurista tuli nyt Ruotsin alamainen, jos näitten seutujen asukkaat yleensä kenenkään alamaisia silloin olivat. Hän eli aikansa, metsästeli, kalasteli ja kaskesi sekä kasvatti jälkeläisikseen kolme poikaa: Iivanan, Timon ja Larin. Yhteys rajan taakse oli kai hyvä, koska Lauri antoi pojilleen karjalaiset nimet, vaikka itselleen olikin ottanut suomalaisemman.

Timo ja Lari asettuivat alussa yksissä tuumin taattonsa taloa asumaan, mutta Iivana siirtyi »aidan taakse» ja rakensi siihen oman kotinsa. Timokin erkani kohta veljestään ja osti itselleen oikein manttaalitalon Hietajärven rannalta. Tilan entinen asukas oli lutherinuskoinen Ahtonen. Lari hallitsi yksin isänsä asuin-sijaa ja jätti jälkeensä neljä poikaa: Ontrein, Jyrin, Riion ja Aliipein. Aliipeista tuli vanhapoika, Jyrki ja Riiko katosivat »Venähelle» ja Ontreitakin onnisti niin huonosti, että jätti jälkeensä vain tyttären: Katin.

Tytärkin on tyhjää parempi. Katti kapseloi aikansa kisoissa ja sai itselleen miehen Saarijärveltä Vienan puolelta ja toi sen kotiinsa. Miehen nimi oli Oleksi »Kepie» elikkä Saavinen. Ja tämän »Kepien» Oleksin jälkeläiset hallitsevat nyt »Pieklöin» Lauri Huovisen alkutaloa.

Iivanalla, joka muutti »aidan taakse», oli seitsemän poikaa: Iivana, Ignatta, Jyrki, Jaakko, Nihvo ja kaksi

Kivijärven kylää Vienan puolella.
(Kuivajärven-Hietajärven naapurikyliä.)

sellaista, jotka kuolivat jälkeläisittä ja ovat kadonneet kansan muistista.

Näistä Iivana Iivananpoika alkoi hallita kotitaloa, ja oli hänellä viisi poikaa: Iivana, Stahvei, Riiko, Kliimo ja Hilippa. Viimeksimainittu on talon nykyinen isäntä, n. k. »Kuivajärven kuningas». Hänelläkin on poika Iivana, joten Iivanat eivät talosta hevin loppu. Muista veljeksistä ainoastaan Kliimo elää, jossakin etelässä, on ollut siellä kauppiana, mutta nykyisin sanoo olevansa »vapaaherra ja aatelismies», — sanotaan olevan »päästään vialla».

Iivana Laurinpojan muista pojista Jyrki pysytteli kotitalossaan, mutta hänen poikansa Ontrei siirtyi Kuhmon Vartiukseen ja osti sieltä talon.

Ignatta, Jaakko ja Nihvo siirtyivät taaskin »aidan taakse» ja rakensivat omat pirttinsä. Jaakolla oli poika Vassilei, tällä Jessu, joka on talon nykyinen isäntä. Ignatalla oli kaksi poikaa Huotari ja Miikkula, elävät vielä molemmat. Huotari, joka on Kuivajärven vanhin, sai taattonsa talon, mutta Miikkula peri lapsettoman setänsä Nihvon. Miikkulalla on poika, Iivana tietenkin, mutta Huotarilla vain tytär Mari, joka meni vanhaan hyvään aikaan miehelle Kontokkiin Vienan puolelle. Mies oli siellä suuren talon isäntä, mutta pakeni Karjalan vapaussodan jälkeen Suomeen ja asettui appelaansa kotivävyksi. Suku säilyi, mutta muuttuu Huovisesta Karhuseksi.

Kuivajärvellä on nykyisin viisi taloa ja niitä nimitetään niitten

Kuivajärven isäntämiehiä:
Veljekset Hilippa ja Kliimo.

nykyisten tai kuolleitten isäntien nimellä. Ne ovat: Hilippa, Oleksi, Miikkula, Jessu ja Huotari.

Hietajärvi on muodostunut kyläksi Timo Laurinpojan ostamasta manttaalitalasta. Tila olikin harvinais-

sen suuri, useita satoja hehtaareja laaja, lukuisine metsä- ja niittyalustoineen. Timo viljeli sitä hyvin, kokosi rahaa ja muuta maallista omaisuutta. Hänellä oli viisi poikaa: Timo, Nihvo, Jaakko, Ohvo ja Miina. Pojasta polvi muuttuu, sanotaan ja ainakin tässä tapauksessa se on totta. Kun Timo-ukko keikahti, alkoivat pojat elellä aivan toisin kuin taattonsa oli elellyt, tuhlasivat, minkä irti saivat, myivät parhaat niittyalstansa polkuhinnasta kuivajärveläisille (jotka ovatkin osanneet eteensä katsoa), vuokrasivat parhaat mäntymetsänsä naapureilleen tervaruukeiksi muutamasta markasta, ja lopuksi koko tila meni pakkohuutokauppaan — 48 markan verorästästä. Sanotusta hinnasta huusi sen itselleen eräs kirkonkylän kauppias.

Nyt veljekset tulivat hieman järkiinsä ja ostivat talonsa takaisin. Maksoivat siitä kolme lehmää. Mutta huolimattomuus oli näitten veljesten perisynti. Teetättivät kyllä kauppakirjan, mutta siihen tulivat vain niitten kolmen veljen nimet, jotka olivat niitä lehmiiä kauppiaille viemässä, vaikka ostajina olivat kaikki viisi.

— Ka välipä tuolla, mitä siellä kirjoissa seisoo, — ajattelivat veljekset ja jakoivat tilan viiteen yhtä suureen osaan ja kukin rakensi osalleen talon.

Niin sitten veljekset ja heidän perillisensä elivät kuin porot pellossa. Timolla ja Miinalla ei ollut perillisiä, ja he möivät osansa tilasta veljensäpojalle Riiole. Miina, jonka nimi oli kauppakirjassa, möi kolmannen osan paperilla, mutta antoi viidennen osan tilasta. Timon nimeä ei ollut kauppakirjassa, mutta hänkin möi sen osan, jota oli hallinnut, siis viidenneksen. Riiko oli viisas mies, oli kulkenut kaupalla ja oppinut ymmärtämään paperien arvon. Hän hankki puumerkit tilan muilta osakkailta, ja hankki kauppoilleen lainhuudot sekä Miinan että Timon ja lisäksi myös isänsä osalle.

Paperien mukaan kuului Riiole siis 13/15. koko tilasta (isänsä 1/3, Miinan 1/3, Timon 1/5), mutta käytännössä vain 6/15. Muilla osakkailta ei ollut aavistustakaan asian todellisesta tilasta, kunnes — viime talvena tuli kylään Herra Poliisi ja ulosmittasi k o k o k y l ä n .

Ukot lensivät istualleen hämmästyksestä.

— Kuka? Ken? Ku Piessa? Kenen velasta?

— Riiko Huovisen, — sanoi Herra Poliisi.

— Ka mitä metsähistä Riiko Huovisen velat meihin kuuluvat?

Ukot tepastelivat lattialla, haroivat harmissaan partojaan ja hohottivat Herra Poliisille ivallisesti.

— Hullu mies, toisen taloja, toisen velasta . . .

Herra Poliisi otti esille paperinsa, myös sen kauppakirjan, jossa oli kolmen veljen nimi, vaikka olisi pitänyt olla viiden. Lukee:

— Riiko on ostanut kolmanneksen Miinalta, tässä kauppakirja, kolmanneksen isältään eläkettä vastaan, kauppakirja, ja viidenneksen Timolta, kauppakirja, ja kaikille on myös lainhuudot.

— Mutta eipäs ole ostanut minun taatoltani, — lyö näppiä eräs.

— Mikäs teidän isänne nimi oli?

— Ka Nihvo.

— Ei täällä ole mitään Nihvoa. Ei se ole tämän tilan omistaja milloinkaan ollut.

— Kuinka ei ole ollut. Minähän perin taloni häneltä, ja minun poikani on rakentanut uudistalon korpeen minun osalleni.

— Te olette asuneet koko ikänne vieraalla maalla. Ja te muutkin.

— Heheh, hihih, — pääsi ukoilta. — Vieraalla maalla. Mekö? Itse olet vieraalla maalla! Ala laputtaa!

Varmuuden vuoksi soittivat ukot nimismiehelle:

— Että kun tämä Herra Poliisi . . .

— Niin on asiat, — sanoi Herra Nimismies.

— Hospoti, hospoti, kehnou kehnou, piessan piessa, — sanoivat ukot.

Riiko, joka tämän hälyn oli aikaansaanut, kamppaili sillävälin Herra Pulan kanssa kauppamatkoillaan. Ja joutui yhä enemmän häviölle. Tuli kesäksi kotiin. Ukot kimppuun:

— Miten sie veliveikkonen tuolla tavalla? Minunhan pelto on, minun talo. Vai eikö ole?

— Ka on, vaan mitäpä teet kun paperit . . .

— Pane piisih koko paperit.

— Mitenpä panet kun ovat poliisilla!

— Kehnon kehnou, piessan piessa, — jahkailivat ukot vielä kerran.

— Vot siula, — ihmettelivät kylän akat ja löivät käsiä polviinsa. Alkoivat sitten vetistellä.

Pakkohuutokauppa saatiin peruutetuksi. Mutta uhka on edessa ja vakava onkin. Eikä rahvaalta tahdo työ oikein luistaa; mitäpä raataisi, jos maa on vierahan.

Ukot alkavat älytä, etteivät heidän, »vierasten miesten» läsnäollessa tehdyt jakonsa pidä oikein paikkaansa, ja ovat alkaneet aikailla niitä »kirjoja». Taitaa olla vain myöhäistä. Ellei joku korkeampi mahdi puutu asiaan, niin saattaa kuin saattaakin joutua vasaran alle koko kylä. Hietajärven on nykyisin kuusi taloa: Rantala, Tiensuu, Issakka, Ortjo, Riiko ja Iivana.

Vartiuksen vienalaistalot ovat saaneet asukkaansa kahta tietä. Kuten muistamme, siirtyi sinne »Pieklö» Laurin pojanpoika Ontrei ja osti Rimmin talon. Rajantakaa, Sappovaarasta (vaiko lie Munankinlahdesta) saapui Uljaska ukko utra ja asettui Ontrein naapuriksi Huosisvaaraan, joka ennestään oli autiotalo. Naapurukset elivät aikansa ja päättivät kerran iloisen hetkenään vaihtaa taloja. Ontrei antoi päällisiksi kannun viinaa, joka siinä myös harjakaisiksi juotiin yhdessä. Uljaska muutti asumaan Rimmille ja Ontrei Huosisvaaraan.

Tämä Uljaska oli kuulemma ollut muutenkin jyrä ukko. Oli pitänyt muka neljä viikimätöntä vaimoa, ja tullut kasteelle partasuuna urohona kolmen aikuisen poikansa ja näitten vaimojen ja lasten kanssa. Pojat oli kastettu ensiksi ja sitten vasta ukko. Kuivajärveläiset olivat olleet kummeina.

Ontreilla oli kaksi poikaa: Jyrki ja Pekka. Jyrki poikineen hallitsee nykyisin Huosisvaaraa, mutta Pekka osti vierestä Viittola-nimisen talon. Pekan pojat pitävät siinä nyt isännyyttä. Itse Pekka meni tässä takavuosina hakemaan lehmiään (talo on vain muutamia satoja metrejä rajalta), akka oli mukana, mies eksyi hieman rajan toiselle puolen ja joutui bolsheviikkien vangiksi. Veivät kehnou Pietariin vankilaan, erottivat naisestaan. Nainen kuoli kurjuuteen, kaiken todennäköisyyden mukaan. Pekka itse pääsi aikojen kuluttua kotiinsa vähissä hengissä, suri naitansa, läsi ja kuoli.

Talo Akonlahdessa Kontokin pitäjässä.
(Kuivajärven-Hietajärven naapurikyliä.)

Yhteys Viennaan oli ennen mitä parhain. Sieltä käytiin hakemassa vaimot, sinne annettiin tyttäret. Sinne mentiin kisoihin ja kirkkoonkin. Vienanpuolella oleva Akonlahden kirkonkylähän onkin vain kahdeksan virstan päässä Kuivajärveltä. Yhteinen uskonto, yhteiset tavat ja murre sekä maailmankatsoimus tekivät sen, että näitten kylien asukkaat säilyttivät karjalaisuutensa.

Nykyisin on raja luonnollisesti kiinni. Rajan toisella puolella on omaisia, ystäviä ja tuttavvia. Vuokinsalmi, joka on Hietajärven Vienan puoleisella rannalla, on vain parinsadan metrin päässä sisarkylästä Hietajärvestä. Näkyy ihmiset, kuuluu äänet, monella on siellä kotitalot, taatot, maamot, pojat kotivävyinä, mutta ei voida mennä eikä tulla ikäviä mielialojaan kertoilemaan. Vieras on rannalla, kivääriniekka vaitia pitää ja vankilaan vie tai kauaksi karkoittaa, jos yrittää. Jos viikkoon et maamoa näe, niin sairas on, jos vuoteen et tokati, niin kuollut on jo.

Rajan tuon- ja tämänpuoleisilla kylillä oli ennen yhteinen kalmismaa eräällä Hietajärven saarella. Mutta sitten ilmestyi raja, jota ennen tuskin huomattiin olevankaan ja halkaisi saaren kahtia. Vain yksi vainaja jäi rajan tälle puolen. Sen haudalla, aivan rajalla seisoo yksinäinen risti. Toiselta puolen ovat bolsheviikit hakanneet ristit maahan.

(Jatketaan.)

Kuivajärven neitosis.

Kuivajärvi — nälkämaan keidas.

Toukomielle kirj. *Ottomi Miihkali.*

Jatkoa edell. numeroon).

II.

Samovaari pöydällä vieraita vuottamassa.

E l i n k e i n o t ovat Kuivajärvellä ja sen naapurikyliissä aivan samat kuin vanhassa Vienassa: pienviljelys, kulkukauppa, metsästys ja kalastus. Pari, kolme vuotta sitten kulkivat kaikki isännät reppureina »Ruotsissa», sitten tuli pula-aika ja ukot häytyivät koteihinsa, jättäen kulkupaikoilleen sekä velkoja että velallisia. Velalliset ovat hiljaa eivätkä häiritse ukkojen rauhaa, mutta velkojat ovat äkäisiä. Ukot harovat partojaan ja kohauttelevat olkapäitään.

— Ka ei ole minulla kolme kopeekkaa, — väittävät. Ja minkäs otat. Ovat näet aikanaan osanneet pitää varansa ja siirtäneet talonsa ja tavaransa sukulaistensa nimiin.

Nykyisin käyvät kaupalla vain Hietajärven Riiko, jota kehutaan maanmainioksi »hevosparsikaksi» ja ja Huotarin kotivävy »Karhu», jolla on myös kotikauppa, ja joka kyllä »karhuua» rahoja kokoon pula-aikanakin. Mutta Karhustakin etevämmäksi kehuttiin Iivanaa, »Kepien Oleksin» poikaa. Se kuulemma oli osannut myydä lumikon kärppänä, kissan vesikkönä ja säkkimäärin jäniksennahkoja vaikka miekkosella olisikin ollut vain yksi sellainen matkassa. Oli vain pistänyt sen päällimmäiseksi säkin suuhun, alle vanhoja lumppuja. Iivanalla oli tavallisesti puolikymmentä kaupparengiä, jotka luultavasti jäivät kauas isännästään jälkeen kauppataidossa. Iivanan velat alkoivat arveluttavasti nousta, mutta hän »otti ta kuoli» vähän ennen romahdusta.

M e t s ä s t ä j j i s t a on ehdottomasti etevin Iivana Ortjonpoika. Se mies kaivaa riistan vaikka kiven kolosta. Hänellä on omatekoinen haulikko. Isäntä pelkää sen joka hetki räjähtävän, mutta pudottelee sillä riistaa sen kun kerkiää. Kyllähän sillä kuulemma sattuu, kun pääsee aivan viereen ja tähtää sylen vasemmalle ja puoli syltä alas. Niin väittää Iivana, mutta kukaan muu ei ole sillä pyssyllä uskaltanut kokeilla. Iivana metsästää isänsä Ortjon kanssa yhdessä, vaikka muuten onkin eri taloudessa. Ortjosta ei kuulemma ole enää oikein ampujaksi, mutta hänellä on maanmainiot kärppäkoirat.

K a l a m i e h i ä parhaita ovat Huotarin Mari ja Hilipan Tomna Kuivajärveltä. He kilpailevat kovasti keskenään. Molemmilla on paljon hyviä verkkoja.

Marilla lienee kuitenkin paremmat, koska hän useimmiten kilpailun voittaa. Vieriviereen he laskevat verkkonsa. Joskus »hairiessa» toisten verkkojen päällekin, lappavat ne pois yhtäikaa ja salaa tirkistelevät toistensa saalista, vaikeivat julkisesti ole mitään huomaavinaan. Ovat sitten toisilleen kohteliaita ja rientävät kilpaa maalle kehvin keittoon, ehtiäkseen ensiksi toiselle tarjoamaan.

Kuivajärvi, Hietajärvi ja Vuokinjärvi ovat lähijärviä, joista kalaa pyydetään. Kuivajärvessä on tuhottomasti n. s. »prostoita» kalaa, haukia, ahvenia ja särkiä. Mutta siikaa ei ole. On kuulemma ollut, mutta on hävinnyt. Ja kuivajärveläiset vahvasti epäilevät, että tähän häviöön on syypää kateellinen »vuokkilainen», joka ennen on järvestä pyytänyt kalaa, mutta joka on siitä pois hädetty. Vuokinjärvessä taas ei ole särkeä. Ja siihenkin on selvät syyt. On kuulemma muinoin eräs lapsi saanut sären ruodon kulkuunsa ja siihen »juuttunut». Maammo on »kironnut» sitten järven särjettömäksi.

Kuivajärveläisten ja hietajärveläisten kala-aitta on kuitenkin suuri ja kaunis **M u r h i j ä r v i**. Se on jylhässä erämaassa, aivan Venäjän rajalla, ja siellä pyytävät kalaa kaikki ympäri vuoden. Ja siellä onkin kalaa, jos jotakin lajia: siikaa, säynästä, muikkua, haukia j. n. e. — Murhijärvi on varsinkin onkimiesten paratiisi. Iivana ja hänen taattonsa Ortjo istuvat siellä usein ja onkivat aina muutamissa päivissä talven kalat perheilleen. Saavat useita saavillisia tavallisesti. Mutta Ortjo ja Iivana ovatkin armoitettuja kalamiehiä. He saavat sieltäkin, missä toisilla ei nykaisekään. Rahvas sanookin, että ei ole kumma, jos Ortjo kalaa saa, onhan Ortjo — tietäjä. Tietoutensa on Ortjo kuulemma perinyt sedältään **M i i n a l t a** (miehen nimi!) joka on ollut yli Vienan kuulu tietomies ja paljon käytetty »patjaska». Kyllä Ortjokin »tietää». Ja ihmeellistä kyllä turvaavat häneen eniten nälkämaalaiset. Kyllä karjalaisetkin, jos »metsä» peittää karjan tai tulee jokin tuntematon tauti. Ortjo näet helposti saa selville, onko karja »metsänpeitossa» tai onko tauti kuolemaksi vai elämäksi. Mutta tavallisiin tauteihinsa hakevat kuivajärveläiset »rohtuo» apteekista.

Nälkämaalaisten naapuriensa kustannuksella Ortjo hyvin usein laskee huumoriansa.

Erään kerran sattuu hän olemaan kou-

Kuivajärveläinen isänsä haudalla kylänsä kalmistossa.

lulla timpermannina, kun tulee eräs vaimo ja valittaa opettajalle, että lapsella ovat silmät kipeät, eikö opettajalla olisi »rohtoa». Opettajalla ei ole, mutta hän kohteliaasti viittaa Ortjoon, ehkä tämä voi jotakin. Ortjo ei jää toimeettomaksi, tutkii silmät tarkkaan ja ilmoittaa, että opettajalla kyllä on sitä lääketta, jota tähän tarvitaan; nimittäin »tsistaja votaa» (puhdasta vettä). Opettaja naurattaa, mutta Ortjo neuvoo, että tällä lääkkeellä pitää silmiä sivellä kolmasti päivässä. Vaimo lähtee tyytyväisenä ja tulee viikon kuluttua kiittelemään: hyvä oli lääke, aivan terveet ovat lapsen silmät. Ortjo oli aivan oikeassa, silmät kaipasivat vettä.

Erään kerran tulee naapurivaaran mies, vaikertaa vaivojaan. Ajos on kädessä, ei voi syödä eikä nukkua. Kuolemaksi on. Ortjo tirkistelee miettävästi ajokseen, huomaa sen olevan aivan puhkeamaisillaan, töpeksi siihen ja vihaisesti komentaa:

— Mene kotiin, huomenna alat parata.

Niin kävikin, parin päivän perästä ajos parani ja emäntä tuli Ortjon vaivoja maksamaan.

Iloisia ukkoja ovat näitten vienalaiskylien isännät. Aina sana- ja nauruvalmiita. Mutta myöskin kipakoita. Monta juttua kerrotaan heidän kiivastumisestaan, m. m. kuinka kerran »Pieni Iivana» vihastuttuaan naapuriinsa Huotariin oli mennyt tämän kotiin, riisunut takkinsa ja sanaa sanomatta sivaltanut tätä korvalle, jonka jälkeen oli yhtä ääneti lähtenyt pois.

Näiden kylien kovin raataja on epäilemättä vanha Huotari. Kahdeksatta kymmentään ukko täyteele, mutta aina on ensimmäisinä ulkotöillä. Eikä ole eläissään tavallista tautia sairastellut. Mutta kun hänellä on aina hirvuisen kiire, niin sattuu hän aina kompastumaan ja putoamaan milloin vinniltä, milloin salvokselta, milloin taas lehtihaasian päältä. Milloin olkapää menee sijoiltaan, milloin kylkiluut katkeavat, milloin kirves käteen kapsahtaa. Huotari ihmettelee, rassaa haavojaan, mutta ne paranevat aina »itsestäh». Nuorempana on Huotari ollut maanmainio juoksija; hevosia on juossut kiinni laitumelta.

Naiset ovat täällä kuten Vienassakin kovia raatajia, iloisia luonteeltaan ja puheliaita. He ovat myöskin pitkäikäisiä. Stahvein leski tässä eleli yli kahdeksankymmenen, kulki ulkona tulipalopakkasella ja pyryllä helmat ylös nostettuina ja paljain polvin. Ja valitteli kovasti, että kun tulee kohta vanhaksi eikä jaksa raataa. — Oleksin Katti hoiti vähänäköisenäkin kymmeniä vuosia karjaansa, ja lehmät olivat lihavia ja puhtaita. Kun tuli ilta lähti hän navettaan aina lyhdyn kanssa, ja siinä piti olla tuli. Vaikka lyhty olikin kainalossa ja tie oli etsittävä käsikopelolla. — Rantalan Miikkulan akka kantaa 40 kilon taakkoja selässään kotiinsa 23 kilometrin päästä maantieltä,

eikä ole tietäkseenkään. Pistää vielä joskus suoportailla tanssiksikin. Mutta hyvä onkin tanssia kun kauppias maksaa markan kilolta kantopalkkaa.

Kuivajärven prihat — nuoret miehet — ovat nykyisin hieman ihmeissään. Raja on kiinni, mutta heidän kylissään on sangen rajoitettu määrä naimaikäisiä tyttöjä ja nekin menevät rajavartiosotilaille. Nälkämaan tyttärinä he eivät huoli. Mistä siis saada vaimonpuoli?

Kuivajärven neitoset ovat korkeassa kurssissa. Ovat mainioita tanssijoita, osaavat hypätä jazzia ja rumbaakin, mutta myös kantrillia ja suliluikkaa. Nimet ovat vielä karjalaisia: Oksenie, Palaka, Jeli, Santra, Iro j. n. e. Anni on kuitenkin yleisin nimi. Tästä johtui kerran hauska erehdys. Eräs rajavartiosotilas soittaa kapteenilleen:

— Herra kapteeni, saako sotamies se ja se mennä naimisiin?

— Kenen kanssa?

— Anni Huovisen, herra kapteeni.

— Hyvä on.

Jonkun ajan kuluttua pyytää lupaa toinen sotamies mennäkseen naimisiin myös Anni Huovisen kanssa. Kuluu aikaa, kun taaskin eräs sotamies haluaa mennä naimisiin Anni Huovisen kera; ja viimein neljäskin soittaa:

— Herra kapteeni, saako sotamies mennä naimisiin?

— Kenen kanssa?

— Anni Huovisen.

— Mutta mikä Anni Huovinen se on, joka menee kaikkien kanssa naimisiin? karjaisee kapteeni.

Kaikki tytöt olivat Anni Huovisia.

Mielipiteiltään ovat kaikki näiden kylien asukkaat valkoisia. Miehet suojeluskunnassa ja naiset lottia. Heillä on rajan tuolla puolen sukulaisia, sieltä pirahtelee aina tietoja, joten he ovat selvillä miten ihanaa elämä on tuossa »Paratiisissa».

Kuivajärvellä — jossa aikaisemmin on toiminut kiertokoulu — on nykyisin kansakoulu, maantietä rakennetaan parastakaa, rukoushuonetta aiotaan ruveta pystyttämään. Tämäkin äärimmäinen laita alkaa päästä muun maailman yhteyteen. Elin ehdot paranevat ja sehän on tärkeitä. Kunhan vain pysyisi ennallaan muu: kansan kauniit tavat, iloinen mieli, laulava kieli ja vanhan Vienan puhdas henki.

Kuivajärven nuorinta polvea.

KARJALAN SIVISTYSSEURAN VUOSIKOKOUS

pidetään sunnuntaina huhtikuun 9 p:nä klo 13,30 (1/2 2) seuran huoneistossa Helsingissä Runeberginkatu 32 C, 4 kerros. — Esillä sääntöjen määräämät asiat.

Helsingissä, maalisk. 24 p:nä 1933.

Johtokunta.